

A szerzői jogi törvény változásainak hatása a közgyűjteményekre

Tószegi Zsuzsanna PhD
főtanácsadó, egyetemi docens

Networkshop 2009
Szeged, 2009. április 15–17.

A szerzői jogi törvény 2008. évi módosításai

A tervezett módosítások:

- a szabad felhasználás korlátozása a kizárólag jogszerűen létrejött műpéldányról történő többszörözésre;
- a közös jogkezelő szervezetek monopóliumának megszüntetése;
- a nyilvános haszonkölcsönzési díj bevezetése;
- az árva művekkel kapcsolatos felhasználások engedélyezése.

A szerzői jogi törvény 2008. évi módosításai

Az elfogadott módosítások:

- a közös jogkezelő szervezetek nyilvántartásának módosulása és a díjszabást illető új jogorvoslati rend;
- a nyilvános haszonkölcsönzési díj bevezetése a közgyűjteményekben;
- az árva művekkel kapcsolatos felhasználások engedélyezése.

A 2008. évi CXII. törvény hatályba lépésének ideje: 2009. február 1.

A közös jogkezelő szervezetek

Változások:

- Közös jogkezelő szervezet csak egyesületként működhet. A közös jogkezelés szempontjából felsorolt területek kibővülnek a filmelőállítói teljesítményekkel. [Szjt.86.§ (2) bekezdés]
- A jogdíjakat és a felhasználás egyéb feltételeit meghatározó díjszabást a kultuszminiszter hagyja jóvá. A miniszter a díjszabás jóváhagyásához véleményt kér a **jelentős felhasználóktól, az érdekképviselői szervektől**, majd az MSZH elnökétől. [Szjt. 90.§]
- Új elem: jogorvoslati lehetőség a díjszabás ellen – a Fővárosi Bíróságon. [Szjt. 90.§]

A díjszabás véleményezése

A véleményezésre jogosultak köre

- **Jelentős felhasználó:** aki e szándékát 15 napon belül, írásban bejelenti, csatolja a közös jogkezelő által kiállított nyilatkozatot ☺ az előző évben az általa fizetett jogdíj elérte az érintett díjszabás alapján megfizetett összes jogdíj 10%-át.
- **Felhasználói érdekképviseleti szervezet:** jogi személy, nyilvántartott tagsággal, országos tevékenységet fejt ki, amely kiterjed a díjszabások véleményezésére és csatolja a közös jogkezelő által kiállított nyilatkozatot ☺ a szervezet tagja a felhasználók olyan köre, amely az adott díjszabás alapján megfizetett összes jogdíj 25%-át megfizette. [Szjt. 90.§]

A nyilvános haszonkölcsönzési díj bevezetése Magyarországon

Az új szabályozás bevezetésének indokai:

- a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joghoz kapcsolódó egyes jogokról szóló, a 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel egységes szerkezetbe foglalt 92/100/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv közötti összhang megteremtése;
- annak elkerülése, hogy az EU Bizottsága Magyarországot is elmarasztalja kötelezettség-szegés miatt – a korábbi Szjt. ugyanis mentesítette a díj fizetése alól a nyilvános haszonkölcsönzést végző valamennyi intézményt.

A nyilvános haszonkölcsönzési díj a szerzői jogi törvényben 1.

Az Szjt. 23. § (3) bekezdés módosulása:

- „A terjesztés joga kiterjed a mű egyes példányainak a nyilvánosság részére történő haszonkölcsönbe adására is. [...]”

Az Szjt. kiegészül a 23/A §-sal:

- (1) A nyilvános haszonkölcsönzést végző könyvtárakban haszonkölcsönzés útján terjesztett irodalmi művek és kottában rögzített zeneművek szerzőit a haszonkölcsönbe adásra tekintettel megfelelő díjazás illeti meg.

A nyilvános haszonkölcsönzési díj a szerzői jogi törvényben 2.

Az Szjt. 23/A § folytatása:

- (2) A díjat a jogkezelő szervezet az évenként megállapított jogdíjközleményében, a kultúráért felelős miniszter által felügyelt költségvetési fejezetben, külön törvényi soron meghatározott összeg keretén belül állapítja meg.
- (3) A szerzők díjigényüket csak közös jogkezelő szervezetük útján érvényesíthetik; díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk eső összeg erejéig mondhatnak le.

A nyilvános haszonkölcsönzési díj a szerzői jogi törvényben 3.

Az Szjt. 23/A § folytatása:

- (4) Az (1) bekezdésben meghatározott művek példányainak a díj megállapításához és felosztásához szükséges azonosító adatairól és a haszonkölcsönzés céljára való kölcsönbeadásaik számáról a könyvtárak a közös jogkezelő szervezet, valamint a miniszter számára évente, a tárgyévet követő első naptári negyedév végéig adatot szolgáltatnak. A díj megállapításához és felosztásához szükséges adatok, valamint az adatszolgáltatásra kötelezett könyvtárak körét külön jogszabály állapítja meg.

A nyilvános haszonkölcsönzési díj a szerzői jogi törvényben 4.

Az Szjt. 23/A § folytatása:

- (5) A díjat a kölcsönbeadások száma alapján kell felosztani; a díj a tárgyévet követő harmadik naptári negyedév első napján esedékes.

Szjt. 39. §:

- Az országos szakkönyvtárak a mű egyes példányait szabadon haszonkölcsönbe adhatják. [...]

A részletes szabályokat tartalmazó rendelet még nem készült el.

A nyilvános haszonkölcsönzési díj megfizetésével kapcsolatos rendelkezések

A 2008. évi CXII. tv. 26. § rendelkezései:

- A szerzőt megillető díjat a 2010. december 31-ét követően kölcsönzött műpéldányok nyilvános haszonkölcsönbe adása után kell megfizetni.
- A díj megállapításához, beszedéséhez és felosztásához szükséges adatokat 2011. január 1. napjától kezdve kell gyűjteni.
- A díjakat 2012-ben kell először felosztani.

Az árva művek a szerzői jogi törvényben

Az Szjt. 57/A § (1) értelmében:

- A Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) **kérelemre és díjfizetés ellenében** felhasználási engedélyt ad annak, aki a szerző felkutatására megtette a szükséges (és elvárható) intézkedéseket, de a szerző (jogtulajdonos) felkutatása nem járt eredménnyel.
- A felhasználási engedély legfeljebb 5 évre szól, a Magyar Köztársaság területére terjed ki, nem kizárólagos, nem átruházható, a mű átdolgozására és további felhasználási engedély adására nem jogosít fel.

Az árva művek felhasználási lehetőségei

- Az (1) bekezdésben említett díjat – ha a felhasználás nem irányul jövedelemszerzésre – a szerző személyének (vagy tartózkodási helyének) ismertté válása esetén kell megfizetni. Ha a felhasználás jövedelemszerzésre, vagy –fokozásra irányul, a díjat az MSZH-nál letétbe kell helyezni. [Szjt. 57/A § (2)]
- Ha a szerző ismertté válik, az MSZH – kérésre – visszavonja a felhasználási engedélyt. [Szjt. 57/A § (3)]
- **A felhasználási díjon felül a kérelemért igazgatási szolgáltatási díjat is kell fizetni.** [Szjt. 57/B § (3)]
- A részletes szabályokat külön jogszabály állapítja meg.

Az árva művek felhasználásáról szóló kormányrendelet-tervezet díjai

Az MSZH-nak fizetendő igazgatási szolgáltatási díj **tervezett** mértéke:

- alapdíj: 102 500 Ft
- formanyomtatványon benyújtott kérelem kedvezményes díja: 92 700 Ft
- költségvetésből gazdálkodó közgyűjtemények által fizetendő díj: 10 000 Ft
- a felhasználási engedély visszavonására irányuló kérelemért fizetendő díj: 10 600 Ft.

Hivatkozások

1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról
(hatályos szöveg)

Előterjesztés a Kormány részére az árva művek
egyes felhasználásainak engedélyezésére
vonatkozó részletes szabályokról szóló
kormányrendelettről

Hepp Nóra: Szabad az út a rejtett műalkotások
feltárására – avagy az árva művek megjelenése
a szerzői jogban [Kézirat]

Bodó Balázs – Gyenge Anikó: A könyvtári
kölcsonzések után fizetendő jogdíj
közgazdasági szempontú elemzése

A photograph of a sunset over a body of water. The sky is filled with dramatic, dark clouds illuminated from below by the setting sun, creating a range of colors from deep orange to a pale, hazy blue. The sun is not visible, but its light creates a bright, shimmering path through the clouds. In the foreground, the dark silhouette of a mountain range stretches across the horizon. The water in the foreground is calm, reflecting the colors of the sky.

Köszönöm szíves figyelmüket

zsuzsanna.toszegi@hpo.hu

www.toszegi.hu